

Prameny a literatura

Prameny

- Abrichtungs-Reglement für die k. und k. Infanterie*, 1806, Wien.
- Abrichtungs-Reglement für die kaiserlich-königlichen Zuk-Truppen*. Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei, 1862, Wien.
- Adjustirungs- und Ausrüstungs-Vorschrift für das k.k. Heer*, 1871, Wien.
- Adjustirungs-Vorschrift für die Generale, Stabs- und Ober-Offiziere, dann für die Feldgeistlichkeit, das Militär-Gerichts-Personale, die Feldärzte und sonstigen Parteien der kaiserlich-königlichen Armee*, 1855, Wien.
- Amtliche Verlust-Liste der königlich preussischen Armee im Sommer-Feldzug 1866*, 1866, Alberfeld.
- Balicki, J. et al. 2007: *Archeological Investigations at Site 44CU146: The Bivouac of the 14th Connecticut Infantry Regiment, Culpeper County, Virginia, Final report*, John Milner Associates, Inc.
- Brabec, J. 2010: *Post Bellum*, Česká televize, televizní film.
- Gojda, M. 2018: *Analýza leteckých snímků pro mapování archeologických lokalit*, disertační práce, Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra informačního inženýrství.
- Holas, M. – Lanta, M. – Nováková, N. – Průchová, E. – Veselý, J. 2020: *Výstavba bazénu, č. p. 45 – Rozběřice, nálezová zpráva o terénním archeologickém výzkumu*, Univerzita Hradec Králové.
- Holland, K. et al. 2010: *Archeological and Geoarcheological Investigation and Evaluation of Site 44CU0149, Warrenton Training Center, Station D, Culpeper County, Virginia*, John Milner Associates, Inc.
- Kočetúch, K. 2021: *Vojenice (okr. Rychnov nad Kněžnou) – otázka orbou narušených hrobových celků a možnosti jejího řešení*, diplomová práce, Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra archeologie.

- Král, O. 2018: *Strategické aspekty prusko-rakouské války 1866 z pohledu vojenské geografie*, disertační práce, Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity
- Milo, P. – Tencer, T. 2018: *Správa o geofyzikálnom prieskume, Chlum – Na Předhánech*, Brno. Uloženo na Katedře archeologie UHK.
- Milo, P. – Tencer, T. 2019: *Správa o geofyzikálnom prieskume, Zaloňov-Na šancích*, Brno. Uloženo na Katedře archeologie UHK.
- „Plan des Gefechtsterrains bei Gradlitz“. In: *Virtualní mapová sbírka Chartae-Antiquae.cz* [online]. Zdiaby: Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i. [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/82934>
- Staňková, L. 2020: *Průběh a důsledky prusko-rakouské války v optice zdravotní péče*, magisterská diplomová práce, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Historický ústav, Brno.
- Stejskalová, M. 2008: *Fotografie v Náchodě od počátku do 2. světové války*, bakalářská diplomová práce, Slezská univerzita v Opavě, Filozoficko-přírodovědná fakulta, Institut tvůrčí fotografie.
- Tabery, J. 2016: *Muži z Aleje mrtvých*, Česká televize, dokumentární film.
- Tůma, O. 2018: *Nálezová zpráva: Zpevněná manipulační plocha na pozemku parc. č. 259/3*, Muzeum Podkrkonoší v Trutnově.
- Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer: Normal-Verordnungen*, Wien 1860–1865.
- Verordnungsblatt für das Kaiserlich-Königliche Heer, Normal-Verordnungen 1862*, Wien.
- Wittlich, F et al. 2017: *Interpretace fotografie z hlediska obsažených obrazových informací: metodika maximalizace reálného využití informací poskytovaných historickým fotografickým materiálem jako solitérní památkou a v kontextu používaných databázových systémů evidence pro prohloubení určení a poznání zobrazeného v každodenní praxi při identifikaci osob, míst, ateliérů apod.* Praha.

Literatura

- Amon von Treuenfest, G. 1879: *Geschichte Des K. K. Infanterie-Regimentes Hoch- und Deutschmeister Nr. 4. Ergänzungs-Bezirks-Station Wien*. Wien: Verlag des Regiments.
- Balicki, J. 2011: „Watch-Fires of a Hundred Circling Camps, Theoretical and Practical Approaches to Investigating Civil War Campsites“. In: C. R. Geier et al. (eds.), *Historical Archaeology of Military Sites, Method and Topic*. Texas University Press, 57–73.

- Bauer, G. – Protte, K. – Wagner, A. 2020: *Krieg Macht Nation: wie das Deutsche Kaiserreich entstand*. Dresden: Militärhistorisches Museum der Bundeswehr.
- Bělina, P. – Fučík, J. 2005: *Válka 1866*. Praha – Litomyšl: Paseka – Havran.
- Bělina, P. 2018: „Ve stínu ideologie: Válka roku 1866 v českém předlistopadovém dějepisectví“. In: *Mlhy na Chlumu: prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie*. Hradec Králové: Muzeum východních Čech – Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové, 15–22.
- Beneš, C. 1995: *K dějinám rakouského dělostřeleckého materiálu do roku 1863*. Pardubice: Vydavatelství L. Bendakovská.
- Beneš, C. 1999: *Palné zbraně systému Lorenz*. Praha – Příbram: ARS-ARM.
- Bezděk, L. – Frouz, M. 2014: *Digitální a digitalizovaná fotografie pro vědecké účely v praxi památkové péče*. Praha: Národní památkový ústav.
- Bláhová, Z. – Kessler, V. 2021: *...a proti těmto slovanským bratřím teď musím bojovat: Lužičtí Srbové v prusko-rakouské válce 1866*. Praha: Společnost přátel Lužice – Komitét pro udržování památek z války roku 1866.
- Bogar, B. 1934: *Milosrdní bratři*. Praha: Řád Milosrdných bratří.
- Brůha, J. – Dvořák, J. – Poláček, B. – Vycpálek, M. 1996: *Průvodce po bojišti u Hradce Králové z roku 1866*. Hradec Králové: Muzeum východních Čech.
- Das kaiserlich-königliche österreichische Infanterie – Feuergewehr. 1856: Auf die hohen Vorschriften basirt und zum Gebrauche für den Officier*, Wien.
- Der Feldzug von 1866 in Deutschland*, E. S. Mittler, 1867, Berlin.
- Drnovský, P. – Hejhal, P. – Průchová, E. 2021: „Novověký vojenský tábor jako archeologická lokalita. Výzkum polního ležení v Semonicích u Jaroměře (okr. Náchod)“, *Archaeologické rozhledy* 72 (1), s. 102–141.
- Dvořák, J. 1995: „Třebechovice a okolí za války roku 1866“, *Bellum 1866* 6 (8).
- Dvořák, J. 2014: *Lexikon pruských důstojníků padlých roku 1866*. Hradec Králové: nákl. vl.
- Ernée, M. 2008: *Pravěké kulturní souvrství jako archeologický pramen*. (Památky archeologické. Supplementum 20) Praha.
- Feltl, F. 1867: *Die Desinfection des Königgrätzer Schlachtfeldes und der Feldlazarethe im Jahre 1866*. Teplitz: nákl. vl.
- Fischer, H. 1868: *Lehrbuch der allgemeinen Kriegs-Chirurgie*. Erlangen: Ferdinand Enke.
- Fontane, T. 1866: *Der Schleswig-Holsteinische Krieg im Jahre 1864*, Berlín.
- Freund, L. 1902: *Geschichte des k. und k. Feld-Jäger-Bataillons Nr. 25*. Mosty Wielke.
- Fuksa, I. 2016: *Pevnost Terežín proti pruské rozpínavosti*. Praha: Národní muzeum.
- Gabriel, R. 2013: *Between Flesh And Steel. A History of Military Medicine from the Middle Ages to the War in Afghanistan*. Washington, D.C.: Potomac Books.

- v optice moderní historiografie. Hradec Králové: Muzeum východních Čech – Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové, s. 336–337.
- Jánský, Z. 2006: *Bitva u Náchoda v roce 1866. Válečné události na kladském pomezí*. Hradec Králové: Komitét pro udržování památek z roku 1866.
- Jánský, Z. 2008: *Bitva u České Skalice v roce 1866*. Hradec Králové: Komitét pro udržování památek z roku 1866.
- Jánský, Z. – Grof, V. – Synek, J. 2013: *Baterie mrtvých u Chlumu v roce 1866*. 2. vyd. Hradec Králové: Muzeum východních Čech v Hradci Králové.
- Judex, M. 1904: *Uniformen Distinktions- und sonstige Abzeichen der gesamten Österr.-Ung. Wehrmacht: in übersichtl. Farben-Darstellung mit Erläuternder Beschreibung / nach authentischen Quellen neue bearbeitet von M. Judex*. 4. vyd. Leipzig: Moritz Ruhl.
- K.k. Generalstabs-Bureau für Kriegsgeschichte. *Österreichs kämpfe im jahre 1866 III*, Verlag des K. K. Generalstabes, in commission bei C. Gerold's sohn, druck von R. v. Waldheim, 1868.
- K.k. Generalstabs-Bureau für Kriegsgeschichte. *Österreichs kämpfe im jahre 1866 IV*, Verlag des K.K. Generalstabes, in commission bei C. Gerold's sohn, druck von R. v. Waldheim, 1869.
- Kacl, P. – Průchová, E. 2017: „Komplex zaniklých hřbitovů v Praze-Karlíně“, *Archaeologia historica* 42 (1), s. 153–185.
- Kessel, G. von Auteur 1881: *Geschichte des königlich preussischen ersten Garde-Regiments zu Fuss, 1857–1871, unter Fortsetzung der Personalnotizen bis zum Jahre 1880*. Berlin: Mittler und Sohn.
- Kessler, V. 2017: *Paměť v kameni. Druhý život válečných pomníků*. Praha: Historický ústav AV ČR.
- Kessler, V. 2020: „S podzimem dostavil se zlý host. Cholera ve válečném roce 1866 v pramenech osobní povahy“, *Opera historica* 21 (2).
- Kessler, V. – Šrámek, J. 2016: „Obrazy války v historii aneb Mantinely recepce válečných událostí na příkladu války roku 1866“, *Marginalia historica* 7 (2), s. 105–131.
- Kessler, V. – Šrámek, J. 2020a: „Krajina jako fixátor lidské paměti – příklad královéhradeckého bojiště z roku 1866“, In: L. Jarošová – J. Tyranová (eds.), *Krajina a lidé. Recenzovaný sborník z mezinárodního odborného workshopu. Konaný dne 20. 10. 2020 v Opavě*. Opava: Slezské zemské muzeum, s. 83–98.
- Kessler, V. – Šrámek, J. 2020b: *Tváře války. Velká válka 1914–1918 očima českých účastníků*. Praha: Historický ústav AV ČR.
- Konik, S. – Stagl, A. 2019: „Schlachtfeldarchäologie bei Deutsch-Wagram (5./6. Juli 1809)“. In: Steigberger, E., Fachgespräch „Schlachtfelder: Fundstellen und Denkmale“ am 23. August 2018 in Mauerbach (Niederösterreich).

- In: *Fundberichte aus Österreich* 56/2017. Wien – Horn: Bundesdenkmalamt – Ferdinand Berger & Söhne.
- Körner, V. 1986: *Post Bellum 1866: dvě variace na prohranou válku*, Praha.
- Kövess, A. H. 1862: *Die Organisation und Militär-Administration der k. k. Armee*. Eien.
- Košťál, J. 1925: *Moje vzpomínky na válku r. 1866: K šedesátiletému výročí bitvy u Chlumu*. Chotěboř.
- Kövess, A. von Aszod und Harkaly 1863: *Die Organisation und Militär-Administration der k. k. Armee*, Wien: F. B. Geitler.
- Kövess, A. von Aszod und Harkaly 1865: *Die Organisation und Militär-Administration der k. k. Armee*, Wien: F. B. Geitler.
- Krajíc, R. – Měřinský, Z. – Vařeka, P. 2017: „Archaeology of the 16th–20th century in the Czech Republic“, *Archaeologia historica* 42 (2), s. 367–399.
- Krůl, M. 2010: „Stav výzkumu novověkých opevnění slezsko-uhersko-polské hranice“. In: *Polní opevnění od třicetileté války do roku 1945: sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově*. Jaroměř-Josefov: Národní památkový ústav, územní pracoviště v Josefově, s. 6–18.
- Kudr, K. 1936. *Válka rakousko-pruská 1866 v Čechách a na Moravě*. Praha: Augustin Habr.
- Kuna, M. et al. 2004: *Nedestruktivní archeologie: teorie, metody a cíle*. Praha: Academia.
- Lewarch, D. E. – O'Brien, M. T. 1981: „The expanding role of surface assemblages in archaeological research“. In: M. B. Schiffer (ed.), *Advances in archaeological method and theory* 4, Tuscon: Springer, s. 297–342.
- Maio, CH. V. – Tenenbaum, D. E. – Brown, C. J. – Mastone, T. V. – Gontz, A. M. 2013: „Application of geographic information technologies to historical landscape reconstruction and military terrain analysis of an American Revolution Battlefield: Preservation potential of historic lands in urbanized settings“, *Journal of Cultural Heritage* 14 (4), s. 317–331.
- Matoušek, V. 2017: „Archaeological Research into Battlefields and Military Action in the Czech Lands in the Early Modern Age. History, state of knowledge, discussion“, *Archaeologia historica* 42 (1), s. 233–243.
- Müller, F. 1864: *Das österreichische Feld- und Gebirgs-Artillerie-Material vom Jahre 1863*. Wien: Gerold.
- Novák, B. 1896: *Osmnáctí „Vždycky vpřed!“*. Stručný děj c. a k. pěšího pluku arcivévody Leopolda Salvatora čís. 18. Hradec Králové – Terezín: c. a k. pěší pluk arcivévody Leopolda Salvatora čís. 18.
- Petrossi, F. 1865: *Das Heerwesen des österreichischen Kaiserstaates: ein Handbuch für Officiere aller Waffen nach authentischen Quellen systematisch dargestellt I–II*. Wien: Wilhelm Braumüller.

- Preußisches Kriegsministerium 1884: Sanitäts-Bericht über die Deutsche Heere im Kriege gegen Frankreich 1870/71 IV. Die physikalische Wirkung der Geschosse*, Berlin.
- Prokop, L. 1981: *Zápisky*. Hradec Králové: Kruh.
- Richter, E. 1877: *Allgemeine Chirurgie der Schußverletzungen im Kriege mit besonderer Berücksichtigung kriegschirurgischer Statistik*. Breslau: Maruschke & Berendt.
- Scott, D. D. – Weber, K. P. 2006: „Uncapped Potential: Applying Firearms Identification Procedures in the Analysis of Percussion Caps“, *Historical Archaeology* 40 (3), s. 131–143.
- Simon, J. 1939: *Padesát let trvání Spolku pro udržování válečných památek na bojišti královéhradeckém z r. 1866*. Hradec Králové: Spolek pro udržování válečných památek.
- Sobbe, Fr. von 1869: *Theilnahme des 3. Magdeburgischen Infanterie-Regiments Nr. 66 ander Schlacht von Königgrätz*. Magdeburg: Heinrichshofen'sche Buchhandlung.
- Strobl, A. 1903: *Königgrätz. Kurze Darstellung der Schlacht am 3. Juli 1866*. Wien: L. W. Seidel.
- Svatoňová, S. – Šůla, J. – Zimmermann, P. 1991: *Válka roku 1866 na Královéhradecku pohledem současníků. Výbor z obecních, farních a školních kronik regionu*. Hradec Králové: Okresní archiv Hradec Králové.
- Synek, J. 2016: *Tovačovsko ve válečném roce 1866*. Tovačov: Město Tovačov.
- Szajkó, V. 2017: *Železnice, pošta a telegraf rakouské armády v letech 1848–1914*. Praha: EPOCH.
- Šedivý, I. 2002: „Přehled bádání české historiografie vojenství 1989–2002. Témata, metody, osobnosti, problémy, kontexty“, *Český časopis historický* 100 (4), s. 868–901.
- Šrámek, J. 2016: „Od Hradce Králové k Olomouci a ještě dál. Anabáze Ladislava Prokopa z 21. pěšího pluku za války roku 1866“. In: *Viribus unitis. Sborník příspěvků k 55. narozeninám PhDr. Karla Podolského*. Olomouc, s. 38–58.
- Šrámek, J. 2019: „Beletrizující memoáry jako historický pramen? Vzpomínky spisovatele Ignáta Herrmanna na dětství v královéhradecké pevnosti ve válečném roce 1866“, *Východočeský sborník historický* 36, s. 65–111.
- Šrámek, J. 2020: „Vzpomínky Františka Dytrycha z Osic na tažení v roce 1866 v řadách pěšího pluku č. 18“, *Bellum 1866* 29 (2), s. 31–45.
- Šůla, J. 1970: „Nález stříbrných mincí v Máslojedech“, *Numismatický sborník* 11, s. 192–193.
- Teuber, O. 1895: *Die österreichische Armee: von 1700 bis 1867*. Wien: E. Berté.
- Tschiedel, P. 2006: „Polní opevnění na bojišti u Hradce Králové 1866“, *Bellum 1866* 15 (1), s. 78–85.

- Tuhý, B. et al. 2015: *Prusko-rakouská válka roku 1866: výzbroj a výstroj / Preussisch-Österreichischen Krieg von 1866: Waffen und Ausrüstung / The Austro-Prussian War 1866: weaponry and equipment*. Hradec Králové: Muzeum východních Čech.
- Ulrychová, E. 2010: „Novověké vojenské tábory na Jičínsku“. In: *Polní opevnění od třicetileté války do roku 1945: sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově*. Jaroměř-Josefov: Národní památkový ústav, územní pracoviště v Josefově, s. 23–32.
- Urban, O. 1986: *Vzpomínka na Hradec Králové. Drama roku 1866*. Praha: Panorama.
- Volf, J. 1927: *Vzpomínky na válku roku 1866*. Praha: Novina.
- Vondryška, T. et al. 2021: *Katalog k expozici Bitva u České Skalice 28.6.1866 / Ausstellungskatalog der Schlacht bei Skalitz, D. 28. Juni 1866, Česká Skalice: město Česká Skalice*.
- Vyšohlíd, M. 2009: „Keramické dýmky v archeologických nálezech a jejich vypovídací možnosti“, *Archeologie ve středních Čechách* 13 (2), s. 965–1000.
- Wawro, G. 1992: „An ‚Army of Pigs‘: The Technical, Social, and Political Bases of Austrian Shock Tactics, 1859–1866“, *The Journal of Military History* 59 (3), s. 407.
- Wawro, G. 1996: *The Austro-Prussian War: Austria's War with Prussia and Italy in 1866*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wohlmuth, P. 2020: *Východ proti Západu? Krymská válka (1853–1856) pohledem historické antropologie*. Praha: Karolinum.
- Wondrák, E. 1989: *Krev smyly deště. Osudy a utrpení roku 1866*. Hradec Králové: Kruh.
- Zannoni, M. 1999: *L'Esercito Austriaco nel 1859*. Milano: Editrice Militare Italiana.

Internetové zdroje

- Németh, B. 2018: „The Swiss Feldstutzer–part 5: Terminal Ballistics of the Buholzer Cartridge“, *Capandball.com*. [cit. 18. 11. 2021] Dostupné z: <<https://capandball.com/the-swiss-feldstutzer-part-5-terminal-ballistics-of-the-buholzer-cartridge/>>.
- Plecháč, T. 2016: „Výstava k bitvě 1866 ukáže průstřely v košili vojáka i pruskou propagandu“, *idnes.cz*. [cit. 2. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/trutnovska-vystava-o-bitve-1866-ukazuje-kulky-v-pesakove-kosili-i-pruskou-propagandu.A160723_2261565_hradec-zpravy_pos>.

- Scott, D. D. – Bohy, J. – Boor, N. – Haecker, Ch. – Rose, W. – Severts, P. 2017: „Colonial Era Firearm Bullet Performance: A Live Fire Experimental Study for Archaeological Interpretation“, [cit. 31. 3. 2022] Dostupné z: <https://www.academia.edu/32411984/Colonial_Era_Firearm_Bullet_Performance_A_Live_Fire_Experimental_Study_for_Archaeological_Interpretation>.
- Vaňous, P. 2020: FOTO, VIDEO: „Muzeum chce mít lovce pokladů pod kontrolou“, *hradecky.denik.cz* [cit. 1. 4. 2022] Dostupné z: <https://hradecky.denik.cz/zpravy_region/benatky-zniceny-hrob-bitva-1866-sadova-hledac-lovec-pokladu-maslojedy010720-hk.html>.